

Kereskedők háborúja (3.)

Felrobbantjuk a kocsidat!

A szeptember 19-i újabb vt-ülésen felmerült, hogy egyáltalán legitim-e a törvény megjelenése előtt újjáválasztott testület. Ekkor a vt-elnök egyszerűen megszavaztatta a vállalati tanáccsal, hogy legitimnek tartják önmagukat. Ezen az ülésen azonban ez a kis malőr volt a legkevesebb. Néhány perc múlva ugyanis robbant az igazi bomba: a 20 tagból 9-en nem szavaztak bizalmat az igazgatóknak, s így — az egyébként december 27-éig szóló — mandátuma megszűnt. Az élet azonban furcsa dolgokat produkál, ugyanez a testület egy óra múlva már megszavazta, hogy a frissiben leváltott igazgatót bízzák meg a vállalat vezetésével, mindaddig, míg pályázat útján új ember nem kerül a vezetői székbe, de legkésőbb december 27-éig.

Aláírásgyűjtés — szeplőkkel

Közben mindkét tábor igyekezett lépni. Nyolc vt-tag rendkívüli ülés összehívását kérte. A központbeliek viszont „spontán” aláírásgyűjtési akciót tudhattak maguk mögött. Több száz aláírással érkezett levél, hogy maradjon dr. Solymossy Margit az igazgatónő.

— Kís szeplő azért ebben is akad — keresi a csomót a kákán is Csoma Lajos. — Az aláírók között több fiatalok is akad, akik életükben sem látták az igazgatónőt közről, mégis kiálltak mellette. Nem furcsa ez egy kicsit?

— Semmiféle aláírásgyűjtést nem szerveztem magam mellett — jelenti ki határozottan a megbízott igazgatónő. — Amikor nem szavaztak bizalmat, akkor megmondtam, rossz lelkiismerettel venném fel a fizetésem, ha nem dolgoznék meg érte. Ha megbíznak, vállalom a munkát addig, míg nem választanak új igazgatót, hiszen a cégnek működnie, élnie kell. Engem

— Nem érzik úgy, hogy szembeköpték önmagukat?

— Nézze, erre senki sem készült. Az előzetes értesítésben, amit szabálytalanul két nappal az ülés előtt kaptunk meg, annyi szerepelt csak, hogy „személyi kérdések”-ről tárgyalunk. Mindenki zavarban volt, mikor megtudtuk, miről is van szó — mondja az szb-titkár.

— Amikor megvontuk a bizalmat az igazgatónőtól, akkor szünetet rendelt el a vt-elnök. Több mint egy óráig tartott a huzavona. Ugye nem kell ecsetelnem, hogy egy óra alatt hogyan lehet meggyűzni a vt-tagokat — mondja Antalik József.

— A szakszervezet is helytelenítette, hogy a leváltott igazgatót megbízzák. Tisztázni szeretnénk volna az egésznek a jogi alapjait. Világos volt mindenki előtt, időnyerésre megy ki a játék.

is meglepett, hogy több százan aláírták, szeretnék, ha maradnék. Higgye el, nem-hogy kiprovokáltam, de határozottan megtiltottam a kollégáimnak, hogy bármiféle aláírásgyűjtést kezdeményezzenek mellettem.

— Mit gondol, miért vált egyik napról a másikra kényelmetlenné a személye?

— Azelőtt is volt többször összeütközésem a boltvezetőkkel. Nyolcszáz ember dolgozik az Élikernél, nem lehet mindegyiknek a kedvére tenni. A mostani háború igazi oka az, hogy nem szálltam be a Honestus-buliba. Mégpedig azért nem, mert összeférhetetlennek tartom, hogy boltvezetőként a tagok a rájuk bízott állami vagyon forgatásával, az egyébként is magas fizetésükön kívül többletjövedelemre és tisztességtelen haszonra tegyenek szert. Ez a szisztéma egy sor visszaélésre adna alkalmat. Ezért nem írtam alá a szerződést, hogy a Honestus szállítson az Éliker-boltoknak. Valójában

ezért szavaztak le. A hús vt-tag közül heten a kft.-nek is tagjai. Kell ezt még tovább magyarázni?

— Meg sem keresték önt, hogy lépjen be a cég is a kft.-be?

— De. Az utolsó pillanatban. Kikötötték, hogy csak minimális összeggel és beleszólási joggal szállhat be a vállalat a vállalkozásba. A feltételeket már akkor elfogadhatatlannak tartottam.

A pénz nem vész el, csak...

Csak hogy a tervezet és az elfogadott változat között van egy lényeges különbség, a tíz főnél nagyobb boltokat is el kell adni, ha akad rájuk vevő. Ez a módosítás egyből keresztbe húzta a vállalat vezetőinek számítását. A jól menő üzleteket ugyanis biztos, hogy megveszik, az éppen csak tengődő kisboltokat viszont nem. Ezekből gazdasági társaságot csinálni? No nem. Egycsapásra lőttek az rt.-nek.

— Amikor napvilágot látott a törvény, egyből nem érdekelte a nagyobb boltok vezetőit a részvénytársaság ötlete, pedig kezdetben lelkesen szervezték a dolgozói jegyzéseket. Most viszont úgy látják, itt az alkalom, hogy megszabaduljanak a központtól és gyakorlatilag a maguk korlátlan urai legyenek.

— Azt is hallani, közel két és fél millió forintot fizetettek ki egy jogtanácsosi munkaközösségnek, ahová a vt-elnök bejáratos, hogy elkészítse az rt. alapító okiratát. Nem túl nagy összeg ez egy szerződésért, ami ráadásul füstbe ment?

— A pénzt valóban kifizették, de nemcsak egy alapító okiratot kaptunk érte, hanem vagyonfelmérést, koncepciók terveket is egy új üzletláncra. Egyébként ez volt a legolcsóbb ajánlat. A vt-elnök nem is tudott róla, hogy kinek adom a megbízást. Ezek rosszindulatú rágalmak.

— Mások azt mondják, a privatizációs lépései okozták a bukását!

— Nem követtünk el jogszétséget. Augusztus végén előkészítettük az átalakulás terveit. A törvénytervezet úgy szövegezte, hogy a tíz főnél kisebb üzleteket kötelező lesz privatizálni. De mi legyen a többivel? Erre találtuk ki az rt.-t s nem a hatalmunk átmentésére.

— Akárcsak az ön milliós prémiumairól szóló mesék?

— Senki sem látta előre, hogy a bevásárló turizmus így megdobja a forgalmat. Az én prémiumom is ezen múlott, már tavaly augusztusban kértem a vt-t, módosítsák a feltételeket, maximumot, mert magam is soknak tartottam az 1 millió 600 ezer forintot. Akkor ők ágáltak ez ellen a lehangosabban. Most meg ezzel támadnak. Legyen nyugodt, a boltvezetők sem szegény emberek.

— Mi lesz a részvénytársasággal?

— Egyelőre várakozunk. Januártól — elképzeléseink szerint — átalakítjuk a vállalatot.

— És a dolgozók által befizetett pénz?

— Akik visszakérték, meg is kapták. A többség viszont továbbra is bízik bennünk. Az ő pénzüket tartósan lekötöttük.

— Megjelent a pályázati kiírás. Gondolkodott már rajta, hogy indul-e?

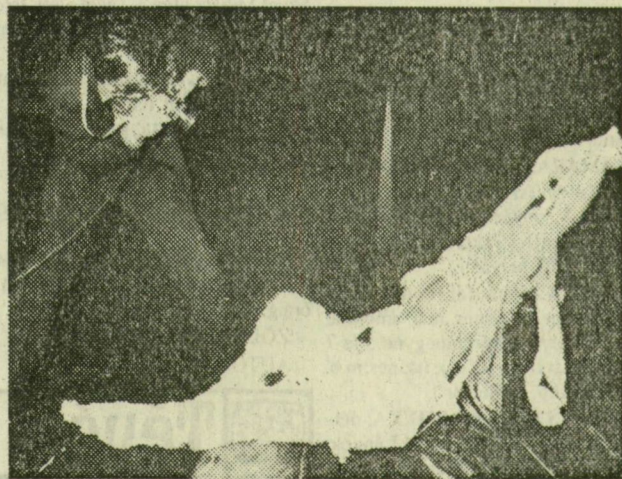
— Még nem.

— Megviselték az események, mondják a kollégái.

— Egy ideig betegszabadságon is voltam. Tudja hat éve 11 milliós nyereséggel vettem át a céget, most 87 milliónál tartunk. Közben meg fenyegető telefonokat kapok, hogy felrobbantják a kocsidat, szétverik a lakásomat, ha pályázni merek.

Rafai Gábor
(Folytatjuk.)

Kép — zavar

Már az egyiptomiak a múmiakötelékek közé színesen festett, vagy fekete tintával rajzolt papirusztekercseket tettek, leegyszerűsített rajzokkal, mágikus szövegekkel. Üzeneteket az isteneknek és az utánuk jövőknek. A gyolcsokba csavart test kultusza igencsak régi időkre nyúlik vissza, a Nilus menti emlékek mellett a mi őseink természetimádó vallásában is felfedezhetők a csomagolt tetemek, melyeknek emlékét a legrégebbi népdalaink, balladáink sorai is őrzik, s melyeknek nyomvonalán mai alkotások is születnek.

A gyolcsba csavart test és a gúzsba kötött ember szimbóluma éppúgy édestestvérek, mint a keresztre szögezett korpusz és a kikötött magyar jobbgy, a párháoz láncolt leány és a rabságba esett legény. A kiszolgáltatottság egyik oldalán, s a lélek szabadsága a másikon. Az a kettőség, mely az ember nembeliségének és történelmi küldetésének végzetes kísérője. Ennek a Janus-arcúsnak megtestesítéseként láthattam jó néhány évvel ezelőtt — amikor még a meztelenség kultuszának csupán titkos csermelyei csordogáltak kis hazánkban — az újjvidéki fotóművész, Dormán László kísérleti akcióját sokadmagammal a JATE-klubban.

Gézbe gondosan csavart testet hoztak a miniszínpadra, s a fotós körülbelül fél-háromnegyed órási akciójában kibontotta a csavarodó, kavargó, összegabalyodó gézfolyamból a pompás női testet — közben a történet minden mozzanatát csodamasinájával rögzítette is. A múmia, a géztekervének alatt rejtőzködő titok megnyílt a közönség előtt, föltáruakoztak a formás mellek, a szép ívű csipő, a remek combok, ívelő karok... Egyszóval: mire véget ért a szeánsz, minden izgalma eltűnt az akciónak, hiszen nem volt többé titok. Hogy Dormán mesternél sorban álltak a modellek, azt hihetővé tette a performance kísérő, valóban esztétikus és gondolatgazdag kiállítás, mintegy azt is jelezve, hogy ennek a történelmi művészi végredménye érdekesebb és maradandóbb, mint maga az akció.

Eszembe jutott ennek a produkciónak egy ellenpéldája — gyökerük közösséget balgaság lenne vitatni —, melynek majd évtizede Lengyelországban, egy avantgárd művésztelepen lehettem részese. A vándorló homokdűnék vidékén, az Északi-tenger partján, szinte sci-fi-filmbe illő, természetes diszletben hirdették meg az akciót. Legeredetibb perceit egy gyönyörű lengyel festőnő szerezte, aki hatalmas, fehér leplekbe burkolózva, zászlóként suhogó sálak és kendők rengetegének fogságában jelent meg, hóna alatt egy mosóteknővel. Leszúrt négy karót a teknő köré, kihúzott közöttük egy vaskos kötelet, majd a tengerről telehordta a teknőt vízzel. S szép sorjában minden egyes ruhadarabját, a kendőket, sálakat, lepleket, szoknyákat, blúzokat, aljakat, pruszlikokat szépen kimosott előttünk, majd darabonként kiterítette a szárítókötélre. Minél kevesebb ruhadarab volt rajta, annál több a köteleken, s mi annál kevesebbet láttunk belőle. Mire a melltartó és a bugyi is a kötélre kerültek, mi csak a szépre fehérített ruhadarabokban gyönyörködhattunk. (A szabadság másik változata!)

Íme, mindkét esetben a „csomagoláson” volt a hangsúly, a rabság és szabadság színén és visszáján. Arról, ami részint elrejt, részint felfedi titkainkat. De távolabbra is mutat e primér tanulástól. Az utóbbi évtized egyik legtehetségesebb szobrásza, Szabó Tamás — akinek munkáit a szegedi és vásárhelyi tárlatlátogatók épp úgy ismerhetik, mint a mártélyi ifjúsági művésztelep tagjai és szimpatizánsai — éveken át terebélyesedő tematikában dolgozta fel a megkötözött ember jelképi erejű problematikáját. Az emberét, akinek testét, szellemét, eszméit, lehetőségeit és álmait, reményeit és hitét megpróbálták gúzsba kötni. Mozdulatlan ságra kényszeríteni, beleszorítani a rend skatulyáiba, megnyesve szabadságigényének szárnytollait. Am a test, míg él, mozdulni akar, gúzsba kötve is táncolni, nyestett szárnyakkal is magasba emelkedni, összekötöten is tettekre készülni, kiszolgáltatva és megnyomorítva is álmodni, hinni, álmodni, hinni.

Mint a csíki népdal évszázadokon át ívelő üzenete:

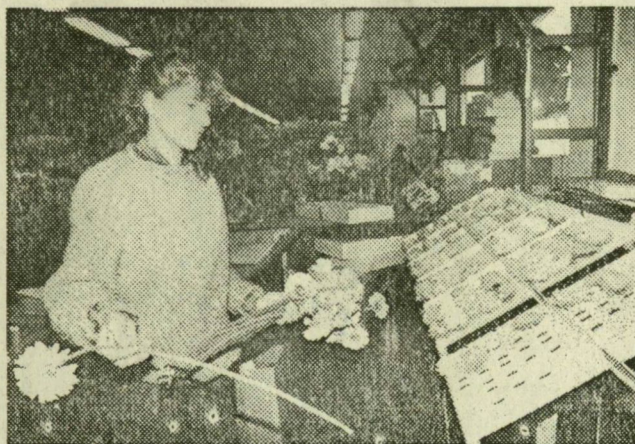
Szabad élet, szabad madár,
Jaj, be szép, ki szabadon jár!
Járnék én is, ha járhatnék,
Ha magammal szabad volnék!

Nem vagyok magammal szabad,
Kézemen-lábamon lakat.
Nincs olyan kücs, ki megjárja,
Rabságimat ki feltárja.

Vagy mégis? Egyszer? Talán.

Tandi Lajos

A tél virágai

GYENES KÁLMÁN FELVÉTELEI